

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

ΓΝΩΜΗ

Δ 50 ΕΑΔΗΣΥ/ 2024

(άρθρου 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4912/2022)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν.4912/2022

Στην Αθήνα σήμερα, **17 Απριλίου 2024**, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10:30 π.μ., στα επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κομνά Τράκα γραφεία της, συνήλθε η ΕΠΙΤΡΟΠΗ της **ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** (εφεξής «*Αρχή*» ή «*ΕΑΔΗΣΥ*») σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσκληθέντα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση, ως εξής:

Πρόεδρος : Ανδρονίκη Θεοτοκάτου (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Σύμβουλοι: Ευαγγελία Κουτούπα (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Χανής

Μέλη: Χρυσάνθη Ζαράρη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Αδάμ Καραγλάνης (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Βασιλική Σκαρτσούνη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού.

Εισηγήτρια: Καλλιόπη Μήτκα, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό ΕΑΔΗΣΥ, Αυτοτελές Γραφείο Θεσ/νίκης.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης παρέστησαν η Εισηγήτρια (μέσω τηλεδιάσκεψης), η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου, Μ. Σιδέρη, καθώς και η Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης, Μ. Παναγοηλιοπούλου, οι οποίες αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη της Επιτροπής.

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Επιτροπής περί προσφυγής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρ. 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στους εσωτερικούς χώρους των κτηρίων του Ιδρύματος, χρονικής διάρκειας τριών (3) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης 502.419,35 €, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (*κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη περίπτωση*).

Με το αριθμ. πρωτ. 28089/26.03.2024 έγγραφο (αριθ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ 3286/26.03.24), όπως συμπληρώθηκε με τα από 10.4.2024 και 15.4.2024 μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου,

το ΕΚΠΑ αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής, προκειμένου να προσφύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης για την ανάθεση σύμβασης του θέματος.

II. ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Στο κρινόμενο αίτημα εκτίθενται τα ακόλουθα:

Για την αντιμετώπιση των αναγκών καθαρισμού των εσωτερικών και εξωτερικών χώρων των κτηρίων του, το ΕΚΠΑ διενεργεί ανοικτές διαγωνιστικές διαδικασίες.

1.1. Για το έτος 2023, μετά τη διενέργεια διαγωνισμού βάσει της υπ' αριθμ. 5/2021 διακήρυξης, υπεγράφησαν, με απόφαση του Πρυτανικού Συμβουλίου στις 31.05.2023, κατόπιν μακράς διοικητικής και δικαστικής εμπλοκής, δύο συμβάσεις χρονικής διάρκειας 7 μηνών (01.06.2023 – 31.12.2023).

1.2. Για τα έτη 2024 έως 2026, στις 21.06.2023, κατόπιν έγκρισης ανάληψης υποχρέωσης ποσού 9.000.000 ευρώ από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΑΔΑ: 99ΕΑ46ΜΤΛΗ-900), προκηρύχθηκε με απόφαση του πρυτανικού συμβουλίου, ανοιχτός ηλεκτρονικός διαγωνισμός άνω των ορίων, εκτιμώμενης αξίας 5.241.935,00 € χωρίς ΦΠΑ, για τα έτη 2024 και 2025, με δικαίωμα προαίρεσης για διάστημα έως δώδεκα (12) μήνες, εκτιμώμενου ποσού 2.620.967,74 € χωρίς ΦΠΑ, για την παροχή υπηρεσιών καθαρισμού στα κτήρια του ΕΚΠΑ στον Νομό Αττικής (Τμήμα 1), στο Συγκρότημα Ευρίπου (Τμήμα 2) και στους εξωτερικούς χώρους του Πανεπιστημίου (Τμήμα 3). Η εγγραφή της σχετικής πίστωσης στον προϋπολογισμό για το έτος 2024 πραγματοποιήθηκε στις 14.02.2024 κατόπιν έγκρισης στις 13.02.2024 του προϋπολογισμού του έτους 2024 από το αρμόδιο Υπουργείο (ΑΔΑ: 9ΜΤ656ΝΚΠΔ-Υ1Θ).

1.3. Για τα τμήματα 1 και 2 ασκήθηκαν προδικαστικές προσφυγές καθώς και παρεμβάσεις, οι οποίες συνεξετάστηκαν από Κλιμάκιο της ΕΑΔΗΣΥ στις 12.12.2023 και εκδόθηκαν οι υπ' αριθμ. ΕΑΔΗΣΥ 1944/2023, 2/2024, 3/2024, 4/2024, 5/2024 αποφάσεις, προς τις οποίες η αναθέτουσα αρχή συμμορφώθηκε δυνάμει της υπ' αριθμ. 7870/2024 απόφασης του Συμβουλίου Διοίκησης. Κατά των ως αποφάσεων της ΕΑΔΗΣΥ ασκήθηκαν από πέντε οικονομικούς φορείς αιτήσεις ακύρωσης/αναστολής ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, οι οποίες συζητήθηκαν στις 4.3.2024 και αναμένεται η έκδοση απόφασης. Επιπλέον, στις 08.02.2024 ο οικονομικός φορέας 3G Facilities- Services A.E. άσκησε προδικαστική προσφυγή κατά της ως άνω υπ' αριθμ. 7870/2024 απόφασης του Συμβουλίου της Διοίκησης, με την οποία απορρίφθηκε η προσφορά του, όσον αφορά το Τμήμα II σε συμμόρφωση με την απόφαση 1944/2023 της ΕΑΔΗΣΥ και όσον αφορά το Τμήμα I για λόγους χρηστής διοίκησης. Η προσφυγή αυτή απορρίφθηκε με την υπ' αριθμ. 555/2024 απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ. Κατά της απόφασης συμμόρφωσης της Διοίκησης του ΕΚΠΑ (7870/2024) ασκήθηκε παράλληλα στις 9.2.2024 αίτηση ακύρωσης-αναστολής ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών η οποία συζητήθηκε κατά τη δικάσιμο της 08.04.2024 και αναμένεται η έκδοση απόφασης.

1.4. Για το Τμήμα 3 του διαγωνισμού (Καθαρισμός Εξωτερικών Χώρων), υπεγράφη ήδη η σχετική σύμβαση (ΑΔΑΜ: 24ΣΥΜΝ014113560), κατόπιν θετικής έκβασης του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

1.5. Δεδομένης της ως άνω διοικητικής και δικαστικής εμπλοκής στη διαδικασία του διαγωνισμού, το Πρυτανικό Συμβούλιο στις 10.11.2023 αποφάσισε (ΑΔΑ:ΨΒΚΛΜ46ΨΖ2Ν-Α65) όπως το Ίδρυμα: (α) υποβάλει στο Ελεγκτικό Συνέδριο σχέδιο για την παράταση των υφιστάμενων συμβάσεων (βλ. ως άνω υπό 1.1.) για διάστημα 3,5 μηνών ήτοι έως 15.04.2024 και (β) αιτηθεί από την Αρχή την παροχή σύμφωνης γνώμης για σύναψη σύμβασης με διαπραγμάτευση χρονικής διάρκειας 6 μηνών.

i) Το υπό (α) αίτημα υπεβλήθη στις 27.11.2023 στο Ζ' κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το οποίο με την υπ' αριθμ. 706/2023 Πράξη του, που κοινοποιήθηκε στο ΕΚΠΑ στις 4.1.2024, έκρινε ότι το εν λόγω αίτημα παράτασης των υφιστάμενων συμβάσεων αφορά σε «νέα» διαδικασία και ως εκ τούτου παραπέμφθηκε στην Υπηρεσία Επιτρόπου-1ος Τομέας Παιδείας λόγω ποσού. Στις 9.1.2024 η Υπηρεσία Επιτρόπου επέστρεψε τον φάκελο στο ΕΚΠΑ (χωρίς έκδοση Πράξης) προκειμένου, κατά προφορική οδηγία, να προηγηθεί η διαδικασία υποβολής αιτήματος στην ΕΑΔΗΣΥ για την εκ νέου έκδοση σύμφωνης γνώμης για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση (άρθ. 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016).

ii) Παράλληλα, στις 05.12.2023, το Ίδρυμα υπέβαλε προς την Αρχή το (υπό β) αίτημα προς παροχή σύμφωνης γνώμης, προκειμένου να προσφύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση για την ανάθεση σύμβασης υπηρεσιών καθαρισμού των εσωτερικών χώρων του, ενδεικτικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης 1.209.677,42 € χωρίς Φ.Π.Α., για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών, λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε απρόβλεπτη περίπτωση. Επί του εν λόγω αιτήματος εκδόθηκε η υπ' αριθ. Δ136ΕΑΔΗΣΥ/20.12.2023 σύμφωνη γνώμη της Αρχής. Η πρόσκληση διαπραγμάτευσης απευθύνθηκε στους οικονομικούς φορείς των οποίων οι προσφορές δεν είχαν απορριφθεί δυνάμει των αποφάσεων της ΕΑΔΗΣΥ (4 φορείς στο Τμήμα 1 και 2 φορείς στο Τμήμα 2), απεστάλη στις 18.01.2024 μέσω ΕΣΗΔΗΣ (309262, 309263) και ήδη με την με α.π. 9846/02.02.2024 απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης (12ης Έκτακτης Συνεδρίασης ακαδ. έτους 2023-2024) που επικύρωσε το α.π. 8199/30-01-2024 πρακτικό αξιολόγησης προσφορών, αναδείχθηκαν προσωρινοί ανάδοχοι και για τα δύο τμήματα. Περαιτέρω, στις 05.02.2024 κατατέθηκε στον διαδικτυακό τόπο της ως άνω διαδικασίας διαπραγμάτευσης (ΕΣΗΔΗΣ 309262) προδικαστική προσφυγή, με αίτημα παροχής προσωρινής προστασίας, σχετικά με το τμήμα Ι, από τον οικονομικό φορέα «UNISON Facility Services A.E.». Στις 8.2.2024 η ΕΑΔΗΣΥ με την υπ' αριθμ. 91 απόφασή της έκανε δεκτό το αίτημα προσωρινών μέτρων και ανέστειλε την υπογραφή της οικείας σύμβασης. Στις 9.2.2024 το ΕΚΠΑ υπέβαλε στην ΕΑΔΗΣΥ αίτημα ανάκλησης της ως άνω απόφασης, το οποίο απορρίφθηκε με την υπ' αριθμ. 108/2024 απόφαση. Ακολούθως, την 01.03.2024 εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 402/2024 απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ, με την οποία έγινε δεκτή η ως άνω προσφυγή του οικονομικού φορέα UNISON και απορρίφθηκαν οι παρεμβάσεις. Κατά της ως άνω απόφασης ασκήθηκε αίτηση ακύρωσης-αναστολής από την προσωρινή ανάδοχο της διαδικασίας και παρεμβαίνουσα στην προδικαστική προσφυγή, εταιρεία ΓΕΝ-ΚΑ Α.Ε., ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, η οποία συζητήθηκε στις 12.04.2024 και αναμένεται η έκδοση απόφασης.

2. Μετά την ως άνω εξέλιξη (υπό i και ii), δεδομένου ότι οι συμβάσεις που εξυπηρετούσαν τις ανάγκες καθαριότητας (βλ. ως άνω υπό 1) είχαν λήξει στις 31.12.2023, το ΕΚΠΑ προέβη στην υπογραφή συμβάσεων απευθείας ανάθεσης μηνιαίας διάρκειας: α) για το Τμήμα Ι στις 9.1.2024 (24SYMV014113707), αξίας 126.598 € και β) για το Τμήμα ΙΙ στις 11.01.2024 (24SYM014121755), αξίας 14.990,19 €, με τους αναδόχους που αναδείχθηκαν στον προηγούμενο διαγωνισμό (5/2021, (βλ. υπό 1). Οι εν λόγω συμβάσεις έληξαν στις 08.02.2024 και στις 10.02.2024 αντίστοιχα.

3. Παράλληλα, στις 18.1.2024 το ΕΚΠΑ υπέβαλε νέο αίτημα προς παροχή σύμφωνης γνώμης προκειμένου να προβεί με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού στην ανάθεση σύμβασης χρονικής διάρκειας δύο μηνών υπό τις προϋποθέσεις του άρθ. 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016. Επί του ως άνω αιτήματος εκδόθηκε η υπ' αριθμ. Δ14ΕΑΔΗΣΥ/2024 σύμφωνη γνώμη, στο πλαίσιο της οποίας συνήφθη στις 8.3.2024 με τον οικονομικό φορέα «Δ. Στεφανίδης ΕΕ» σύμβαση παροχής υπηρεσιών καθαριότητας αξίας 299.638 € (24SYMV014392382), η οποία λήγει στις 10.05.2024.

4. Υπό το δεδομένο ότι η σύμβαση που συνήφθη κατόπιν έκδοσης της Δ14ΕΑΔΗΣΥ/2024 σύμφωνης γνώμης της Αρχής οδεύει στη λήξη της, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι εκκρεμεί η έκδοση αποφάσεων από το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών επί των πέντε (5) ενδίκων βοηθημάτων

που ασκήθηκαν κατά των αποφάσεων της ΕΑΔΗΣΥ (βλ. ανωτέρω υπό 1.3.) και των σχετικών παρεμβάσεων, το ΕΚΠΑ υπέβαλε το υπό εξέταση αίτημα.

II. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

5. Στη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπεται ότι:

“[...]2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...] γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη.»

III. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

6. Το υπό εξέταση αίτημα του ΕΚΠΑ, το οποίο είναι μη κεντρική αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 3 ν. 4412/2016, αφορά σε προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού για την ανάθεση σύμβασης υπηρεσιών κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 9 του ίδιου νόμου.

Η σκοπούμενη σύμβαση φέρεται ως αυτοτελής δημόσια σύμβαση παροχής υπηρεσιών περιοδικού χαρακτήρα, το αντικείμενο της οποίας προβλέπεται να ανανεωθεί εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Για την προτεινόμενη, βάσει του εξεταζόμενου αιτήματος σύμβαση, προϋπολογισθείσας αξίας άνω των ορίων των Οδηγιών (502.419,35 €, χωρίς ΦΠΑ), συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής κατά το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης.

7. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες, στα άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016, περιπτώσεις, με τα οποία μεταφέρθηκαν στο εσωτερικό δίκαιο τα άρθρα 26 και 32 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, αντίστοιχα (βλ. ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56, της 23ης Απριλίου 2009, C-292/07, Επιτροπή κατά Βελγίου, EU:C:2009:246, σκέψεις 105-106, της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, C-19/13, Ministero dell' Interno κατά Fastweb SpA και Telecom Italia SpA, EU:C:2014:2194, σκέψη 49, της 7ης Σεπτεμβρίου 2016, C-549/14, Finn Frogne A/S κατά Rigspolitiet ved Center for Beredskabskommunikation, EU:C:2016:634, σκέψη 35). Οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις, οι οποίες συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζόμενων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συστατικής ερμηνείας, το δε βάρος απόδειξης της συνδρομής των έκτακτων περιστάσεων που δικαιολογούν την απόκλιση το φέρει αυτός που τις επικαλείται (βλ. ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 10ης Μαρτίου 1987, C-199/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1987, σ. 1039, σκέψη 14, της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, της 10ης Απριλίου 2003, C-20/01 και C-28/01, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 2003, I-360, σκέψη 58, της 14ης Σεπτεμβρίου 2004, C-385/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2004, σ. I-8121, σκέψη 19, της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-340/02, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλ. 2004, I-9845, σκέψη 38, και της 2ας Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλ. 2005, I-4713, σκέψη 33, της 8ης Απριλίου 2008, C- 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψεις 57-58, της 27ης Οκτωβρίου 2011, C - 601/10, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, Συλλ. 2011, I-00163, σκέψη

32). Συναφώς, η σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής πρέπει να περιλαμβάνει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους αποφασίζεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία (βλ. ΣτΕ 1747/2011, 1987/2021).

Ειδικότερα, για την εφαρμογή της επικαλούμενης από την αναθέτουσα αρχή νομικής βάσης θεμελίωσης του αιτήματος - κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη κατάσταση- απαιτείται η σωρευτική συνδρομή των ακόλουθων προϋποθέσεων:

- α) η ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης μη απορρέουσας από ευθύνη της αναθέτουσας αρχής,
- β) η ύπαρξη κατεπείγοντος, μη συμβιβαζόμενου με την τήρηση των προθεσμιών διενέργειας διαγωνισμού και
- γ) η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και του εξ αυτής απορρέοντος κατεπείγοντος.

Υπό τη συνδρομή των ως άνω προϋποθέσεων, η προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση, επιτρέπεται μόνο στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, όπως ρητά επιτάσσει η σχετική διάταξη του άρθρου 32 παρ.2 εδ. γ' της Οδηγίας 2014/24 (ΣτΕ 1987/2021 σκ.12).

Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν ήταν γνωστά στην αναθέτουσα αρχή, ούτε ανάγονται στη σφαίρα ευθύνης της και τα οποία κατέστησαν ανέφικτο τον έγκαιρο προγραμματισμό εκ μέρους της των ενεργειών που ήταν αναγκαίες για την αντιμετώπισή τους (Ελ.Συν. Τμ. VII 1080/2022 σκ. 6).

Περαιτέρω, υπό την επίκληση της κατεπείγουσας ανάγκης δικαιολογείται η ανάθεση εκείνων μόνο των εργασιών που είναι απολύτως αναγκαίες και συνδέονται αιτιωδώς με τα απρόβλεπτα γεγονότα και όχι η κάλυψη των τακτικών (πάγιων) αναγκών της αναθέτουσας αρχής.

Συναφώς, όταν η αναθέτουσα αρχή προσφεύγει για δεύτερη ή τρίτη φορά στην εξαιρετική διαδικασία του 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, δεν αρκεί η αναφορά στους λόγους που την οδήγησαν να προσφύγει για πρώτη φορά, αλλά πρέπει να βεβαιώνεται αιτιολογημένα ότι οι ανωτέρω λόγοι (αρχικοί ή νέοι) συντρέχουν και για την εκ νέου προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (ΣτΕ 1747/2011 σκ. 5, ΔΕΦ Πειρ 156/2022 (Ακυρωτικός Σχηματισμός) σκ. 12, Δ12ΕΑΔΗΣΥ/2022).

8. Στην υπό κρίση περίπτωση, ως προς τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής της ανωτέρω διάταξης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, από τα στοιχεία του φακέλου καθώς και τα διαλαμβανόμενα στις Δ136ΕΑΔΗΣΥ/2023 και Δ14ΕΑΔΗΣΥ/2024 σύμφωνες γνώμες της Αρχής, προκύπτουν τα ακόλουθα:

Προκειμένου να καλύψει από 01.01.2024 έως 31.12.2026 τις ανάγκες καθαριότητας των κτηρίων και εξωτερικών χώρων που υπάγονται στην αρμοδιότητά του, το ΕΚΠΑ εκκίνησε διαγωνιστική διαδικασία 6 μήνες περίπου πριν τη λήξη της τότε ισχύουσας σύμβασης καθαριότητας, δεδομένου ότι η έγκριση ανάληψης υποχρέωσης από τον Υπουργό Παιδείας εκδόθηκε στις 13.06.2023, ενώ το Πρυτανικό Συμβούλιο είχε εγκρίνει τη σχετική δαπάνη ήδη από τις 29.03.2023. Όπως έγινε δεκτό με τη Δ136/2023 σύμφωνη γνώμη της Αρχής, το εν λόγω διακωλυτικό γεγονός συνέβαλε καθοριστικά στην καθυστέρηση της έναρξης της διαγωνιστικής διαδικασίας. Ενόψει δε της διοικητικής εμπλοκής που ανέκυψε ήδη από 06.11.2023 και υπό το ενδεχόμενο της περαιτέρω καθυστέρησης στην ανάδειξη οριστικού αναδόχου, λόγω δικαστικής εμπλοκής, που θα είχε ως συνέπεια την αδυναμία του Ιδρύματος να καλύψει τις ανάγκες καθαριότητας από 01.01.2024, το Πρυτανικό Συμβούλιο υπέβαλε στο Ελεγκτικό Συνέδριο σχέδιο για την παράταση των συμβάσεων που εκτελούνταν έως 31.12.2023 και είχαν συναφθεί με τους οριστικούς αναδόχους της προηγούμενης διαγωνιστικής διαδικασίας (βλ. ως άνω υπό 1.1.) για διάστημα 3,5 μηνών, ήτοι έως 15.04.2024. Επίσης, υπέβαλε αίτημα παροχής σύμφωνης γνώμης για τη σύναψη σύμβασης με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, χρονικής διάρκειας 6

μηνών, υπό τους όρους της διακήρυξης 4/2023, το οποίο έγινε δεκτό με τη Δ136/2023 Γνώμη (βλ. και ως άνω υπό 1.5).

Ωστόσο, το ως άνω σχέδιο σύμβασης επεστράφη από την αρμόδια Υπηρεσία Επιτρόπου, προκειμένου να προηγηθεί η κρίση της Αρχής επί της συνδρομής των προϋποθέσεων της διάταξης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 44122/2016. Για τον λόγο αυτό, μετά από αίτημα του Ιδρύματος, εκδόθηκε η Δ14/2024 σύμφωνη Γνώμη της Αρχής. Περαιτέρω, η ως άνω διαδικασία για την οποία αναδείχθηκε προσωρινός ανάδοχος βάσει της από 02.02.2024 απόφασης του Πρυτανικού Συμβουλίου, δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί. Και τούτο, διότι κατά της ως άνω απόφασης ασκήθηκε προδικαστική προσφυγή, με αίτημα λήψης προσωρινών μέτρων, που έγιναν αμφότερα δεκτά (βλ. υπ' αριθμ. 8/2024 και 402/2024 αποφάσεις της ΕΑΔΗΣΥ), ενώ κατά της απόφασης που έκρινε επί της προδικαστικής προσφυγής (402ΕΑΔΗΣΥ/2024) ασκήθηκε αίτηση ακύρωσης/αναστολής ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου, η οποία συζητήθηκε στις 12.04.2024 και αναμένεται η έκδοση απόφασης. Λόγω της ως άνω καθυστέρησης, αλλά και της απόρριψης του αιτήματος παράτασης των τότε υφιστάμενων συμβάσεων από το Ελεγκτικό Συνέδριο, υπεβλήθη στην Αρχή αίτημα παροχής σύμφωνης γνώμης για τη σύναψη σύμβασης με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, χρονικής διάρκειας δύο μηνών. Επί του αιτήματος αυτού εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 14/2024 σύμφωνη Γνώμη της Αρχής, η δε σχετική σύμβαση που υπεγράφη κατόπιν αυτής λήγει στις 10.5.2024.

Από τα προεκτεθέντα καθίσταται σαφές ότι, εκτός από τους δημοσιονομικούς λόγους που δεν υφίστανται πλέον, οι λουπές συνθήκες απροβλέπτου που είχαν κριθεί με τις υπ' αριθμ. Δ136/2023 και Δ14/2024 Γνώμες της Αρχής εξακολουθούν να υφίστανται, καθόσον για την μεν κύρια διαγωνιστική διαδικασία δεν έχουν εκδοθεί ακόμη οι δικαστικές αποφάσεις, για τη δε διαπραγμάτευση η διοικητική εμπλοκή έχει ήδη εξελιχθεί σε δικαστική εμπλοκή, Συνεπεία των ως άνω γεγονότων, τα οποία δεν ανάγονται στη σφαίρα ευθύνης του Ιδρύματος, η ανάγκη κάλυψης της καθαριότητας των εσωτερικών χώρων του ΕΚΠΑ που αντιστοιχούν στα Τμήματα Ι και ΙΙ του διαγωνισμού παρίσταται κατεπείγουσα, καθώς η διάρκεια της ισχύουσας σύμβασης εξαντλείται στις 10.5.2024. Περαιτέρω, σύμφωνα και με τα διαλαμβανόμενα στις Δ136ΕΑΔΗΣΥ/2023 και Δ14/2024 Γνώμες, η τήρηση των μέτρων υγιεινής στους χώρους του Ιδρύματος, στους οποίους καθημερινά προσέρχεται πλήθος φοιτητών, διδασκόντων και εργαζομένων, είναι επιτακτική και άπτεται της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος.

Υπό τις συνθήκες δε αυτές, η ανάγκη εξασφάλισης αναδόχου παροχής υπηρεσιών καθαριότητας δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που θέτουν άλλες τακτικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένης εν προκειμένω και της εν εξελίξει διαδικασίας πρόσκλησης σε διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση.

Περαιτέρω, η αναθέτουσα αρχή βασίμως προβάλλει ότι το χρονικό διάστημα των τριών (3) μηνών της σκοπούμενης σύμβασης εμπίπτει στο απολύτως αναγκαίο μέτρο, δεδομένου ότι για τη δημοσίευση των δικαστικών αποφάσεων ίσως απαιτηθεί ικανό χρονικό διάστημα, ενώ, λόγω της αβέβαιης εξέλιξης της υπόθεσης, ενδεχομένως να πρέπει να εκδοθούν νέες αποφάσεις κατακύρωσης από το αρμόδιο όργανο του ΕΚΠΑ και να ακολουθήσει ο προσυμβατικός έλεγχος. Σε κάθε περίπτωση, ωστόσο, επειδή είναι ήδη σε εξέλιξη τόσο η κύρια διαγωνιστική διαδικασία (4/2023), όσο και η διαδικασία διαπραγμάτευσης που εκκίνησε με την από 18.01.2024 πρόσκληση, για την οποία έχει χορηγηθεί η Δ136/2023 σύμφωνη Γνώμη της Αρχής για το ίδιο αντικείμενο, καθίσταται απαραίτητο να συμπεριληφθεί ρητός όρος περί πρόωρης λύσης αυτής εφόσον αναδειχθεί ανάδοχος από οιαδήποτε από τις δύο ως άνω διαδικασίες.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή **ομόφωνα αποφασίζει:**

Την παροχή σύμφωνης γνώμης περί προσφυγής του του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στους εσωτερικούς χώρους των κτηρίων του Ιδρύματος χρονικής διάρκειας τριών (3) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης 502.419,35 €, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, λόγω συνδρομής των οικείων προϋποθέσεων.

Αθήνα, 17 Απριλίου 2024

Η Πρόεδρος

Ανδρονίκη Θεοτοκάτου